

פרות הטובות שהם ז' מדות אהבה ויראה וכו' הטבעי' שיהיה אחר התפלה מתמת זה כסור מרע ועשה טוב. אך אחר זה הנה שבע פרות אחרות כו'. ותאכלנה כו' ולא נודע כו'. שבער זמן רב אחר התפלה יוכל להתעורר מדות ותאוות גשמיות ומשכחות לגמרי את מדות הטובות אהורי' כו' שבשעת התפלה. משא"כ בבחי' הטעמים שהם בחי' שירה וזמרה הניל. ע"ז אמרו (ע"ז ג) כל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו כיום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי שירה חוט של חסד ואבהר עלינוה באה עליו מלמעלה אהבה חסדה יותר מכדי טבעו של נפש אלקות לדבקה בו ית' בחי' אהבה בתענוגים ומשם נמשך יאור והמשכה לבחי' נקודה ברישי אתון שהיאור הוא עומד על החולם וממשיך עליו הארה רבה ועצומה שלא יהיו פרות הרעות כלל כי אין רע יורד מלמעלה כו'.

ענין חנוכה. הנה קבעו הנס בנרות. משא"כ בשאר נסים בפסח

ביציאת מצרים תאכלו מצות בפורים ימי משהו ושמהו כנגד הגלות שהיה ג"כ גופני במצרים בחומר ובלבנים ובימי המן בקש להשמיד כו' ושללם לבוא משא"כ בחנוכה שהיו ישראל שרוים על אדמתם ולא גלו מארצם רק גלות התורה להשכיחם תורתו ולהעבידם חזקי רצונך לפיכך קבעו בנרות על שם הפסוק (משלי י) כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר. ולהבין ענין פסוק זה וגם סיפא דקרא דכתיב ודרך חיים וגו'. צריך ביאור איזה דרך חיים הוא מלבד התורה והמצות האמורה למעלה בפסוק. והענין כי מה שהמשיל המצוה לנר והתורה לאור הוא מובן שכמו שהנר נקרא על שם השמן כלשון רז"ל נר של שמן נר של שעה. הנה אע"פ שהשמן אין בו אור מצד עצמו ואדרבה הוא מכבה את אור הנולד לתוכו מ"מ ממנו ועל ידי נמשך להב שלהבת האור הנאחז במחילה כמעט ששם הנמשך אחר הפתילה שהרי בכלות השמן נכבה האור. ככה ממש היא המצוה הגם שהוא רצון המלך בלי שום טעם ודעת ואין בה שום השגה מ"מ ממנה ועל ידה נמשך ונתגלה אור החכמה זו תורה שבכ"פ דאורייתא מתחכמה נפקת והחכמה והבנה בתורה שבעל פה הוא רק להבין ולהשיג פ"י וטעם המצות כל מסכת לפי ענינה. וביאור ענין זה דרך פרט בעבודת ה'. הנה כתיב (שמות ל) בבקר בבקר כהטיבו את הנרות יקטירנה ובהעלות אהרן את הנרות כי הערבים יקטירנה. ולהבין למה גבי שבוקר כתיב כהטיבו ובבין הערבים בהעלות. הנה כנסת ישראל מקור נשמות ישראל נקרא בשם מנורה והיא מקשה שכל ישראל הם באזדות והיא מתחלקת לשבעה נרות. כי דרך פרט יש ששים רבוא נצוצו כללי' שכל יצוץ מתחלק לשישים רבוא נצוצות פרטיות כמבואר בחניא ודרך כלל נכללו בשבעים נפש שירדו אבותינו למצרים. וכלל מן הכלל נק' בשם שבעה נרות הדנה אהרן שושבינא דמטרוניא הוא אהרן כהן לאל עליון משכנע רוחים המפרנסים ומשמעים אלהיותו ית' בכנסת ישראל שיאירו באור אהבה להתלהט אליו ית' בכלות הנפש כשלהבת העולה מאליה ולקיים מצות ואהבת שמקבלים עליהם בק"ש שיהי' כך באמת לאמתו תקוע בלב כל אחד ואחד מישראל שהאדם מצד עצמו מאחר שהוא מגושם ומלושב כענינים גשמיים לא היה יכול לולי הקב"ה עוזרו. והעור הוא אהבה כהאה מלמעלה להמשיכו אליו. וזהו בחי' בהעלות ובהטיבו. כי הנה אמרו רז"ל אע"פ שהאש יורד מן השמ"י מצוה להביא מן הדייט. פ"י הדייט הוא אהבה שאדם לוקח מתחת העולמות מבחי' מלכותו ית' שהוא מלך גדול ונורא על כל העולמות עליונים ותחתונים וכל צבא השמים לך משתחיים ואלף אלפין ורבו רבבן קדמוהי כו' כמבואר

אור מרצון העליון ב"ה וחכמה עילאה שהו מקור החיות לכל העולמות ואם כך הוא ענין גדולת מעשיו אי"כ עאכ"כ מאד עמקו מחשבותיך שהיא בחינה למעלה מעלה מבחי' עלמין אלא מקיף וסובב עליהם ואינו מתלבש בתוכם. וזוהו יתבונן המשכיל להיות בתורת ה' חפצו להיות שש ועלו בה כמ"ש (משלי ה) וכל חפצים לא ישו בה שאפ"י חפצים העליונים שהוא קענין שכתוב כל אשר חפץ הו"ה עשה בשמים ובארץ ושמים הם העולמות העליונים ולא ישו בה שכולם הם כלא ממש בערך הלכה אחת שהיא מבחי' נפלאותיך ומחשבותיך הנל. וכמ"ש בארזא שההלכות מן בחי' הנימין ועשרות של מעלה וכל נימא לאיט לעלמין טימיון כו'. וכמ"ש בע"ה שכל הנימין ועשרות הם מכיור רפ"ח ניצוצים כו' ותכלית הכיורו הוא כוה"מ כו'. וזהו זמירות היו לי חוקיך בבית מגורי שהיה שש ושמן בהם עד שהיו לו כמו זמירות ותענוגים אלא שנענש על שקראם זמירות. ולא על שלמד קענין זה אלא על ששיכחם בזה המעלה לחדו שהוא מקור וחיות כל העולמות. שבאמת הוא גבוה למעלה מעלה מבחי' קיום וחיות כל העולמות וכמ"ש (שם) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום ופי' במדרש (ב"ר פ"א) אמון מופלא שהוא נבחי' פלא העליון בחינת נפלאותיך ומחשבותיך. וזהו יום יום נבחי' בחינת היום נפלאותיך ומחשבותיך וזהו ואהיה שעשועים שהיא שעשועים של הקב"ה כביכול בכבודו ובעצמו ולמשל כמו שאדם משתעשע בחכמתו כשאומר דבר חכמה כן ויותר מכן לאיו קץ ותכלית כאלף אלפים הבדלות הקב"ה משתעשע בחכמתו העליונה שאינה יכולה להתלבש תוך עלמין כלל אלא שדוד המלך ע"ה היה צריך לפי שעה. בבית מגורי שהיו נשואין לו ואין דינים נמתקין אלא בשרשן דהיינו בשרש התהוות העולמות כשנתהוה ונמשך מאין המהולל להתענג ולשמוט בחלקו אשר הוא ממשך בתורתו לקיום וחיות העולמות שע"ז ממילא יתבטלו כל המונעים מאחר שמקבלים חיותם ממנה והם בטלים לגבה וכשממשיך אורה למטה תפול עליהם אימתה ופחד והיו כלא היו. וזו היא העצה שיעצו חז"ל השכח והערב עליהם דהיינו שהיא בבחי' עליהם מעלה מעלה וגבוה מהם דהיינו בבחי' עסק התורה שהיא גבוה ונעלה מאד שהיא מקור חיותם. ולכן כו' נסים ומתבטליון מאליהו וממילא נדחי'. והערב עליהם היינו בבחי' נפשי כעפר לכל תהי' לירום וליסובל כניל שהיה כעפר וארץ שממנה יצא לחם וכל ההשפעות ממטה למעלה אחר מית כניל דהיינו כשנברר הטוב מן הרע וכו' ואזי ממילא יפול הרע ויבטל כמ"ש (ישעיה מא) יהיו כאין ויאבדו אנשי ריבך כי אין להם חיות עוד. אבל באמת אין זו לבדה מעלת ושבת התורה היא כמ"ש ובלילה שירה עמי שירו קרי דהיינו שעשועים של הקב"ה כמ"ש ואהיה אצלו כו' שעשועים זה יהיה עמי וכמ"ש (ההלים קסג) ישמח ישראל בעושויו. והנה ע"ז בחי' שמחה ותענוג הזה בתורת ה' יסיר כל מונע מבית ומבחוץ ואין רע יורד מלמעלה כלל משא"כ כשאין לו בחי' השעשועים הניל עליו נאמר ויהי מקץ שנתיים ימים פ"י שבחי' שנתיים ימים שהם בחי' יום יום בחי' השעשועים הניל הם אצלו בקץ ותכלית כלומר שאין לו בחי' הניל בעסק התורה ואז ופרעה חולם. פ"י אע"פ שיש לו בחי' פרעה שהוא בחי' התגלות אלקות וכו' התפלה אע"פ אינו בבחי' טעמים שהם בחי' הנוגן ושעשועים הניל היא בבחי' נקודה ברישי אתון כי הנפש מלאה אהיותו אור ה' שמאיר בה הוא בחי' נקודה כהנה כראש לבד שמתנוצץ בשכלו הארת והמשכת אלקות אבל אינה מלובשת בתוכו כיא בבחי' מקיף עליו:

והנה עומד על היאור. שממנו ניכ נמשך בחי' המשכה לשבע

מ"ע הם רמ"ח אברין דמלכא וע"י המשכת המצות ממילא נמשך
אחריו בחי' יחודו ית' כעצמו וכבכודו בכחיתת יחודו כנ"ל:

ת"ך מצות נר חנוכה כ"ו. בש"א יום ראשון מדליק ח' מכאן
ואילך פוחת והולך (כמו פכרי הגח). ובה"א יום ראשון
מדליק א' מכאן ואילך מוסיף והולך (מעלין בקודש כ"ו). להבין
מה ענין נר חנוכה לכ"ו חגג נקדים מ"ש נר מצוה ותורה אור
המצות נק' נר וגם תפיר נה' נשמת אדם שהנשמה נק' נר.
וכוונה מבורא שהמצות נק' לבושין אשר הנשמה מלכשת בהן כג"ע
וצריכה הנשמה לקיים תר"ם מצות בכדי שיהיה המלכוש בשלימות ואם
חסר א' מהמצות חסר לבושו לכן צריכה לבא עוד לקיים המצוה היא
שחסרה בכדי להשלים המלכוש. ולבאר ענין הלוש לנשמה כג"ע.
דהנה כג"ע הנשמות נהנין מזיו השכינה וענין הזיו הוא הארה מאור
א"ס ומתענגים הנשמות כג"ע שמשגיגים איזה הארה מהזיו בחי'.
הזיו הוא הארה מא"ס בלי גבול. ולכן אין שכלל יש רק ב' בחי'.
כג"ע כבריאה. וגע"ת בפריה. אבל בפטיות יש השגות בלי גבול
צדיקים ליכ' מחיל א' חיל אשר נשמתם נתעלו בעילוי אחר עילוי כי
אין מספר להשגות אור וזיו אשר היא הארה מאור א"ס ב"ה. וכל
זמן שצריכה הנשמה להתעלות כג"ע לחבירו צ"ל מקודם בחינת נהר
די נור שיבוטלו כל השגות הקדומות (ענין כד"ה ויהי מסך) כי השגה
הקודמת נגד השגה שלמעלה ממנה אין ערוך כלל והיא בטלה לגמרי
נגדה אחרי שהשגות הנ"ל הוא להיות משיג הארה מאור א"ס ב"ה
אי"כ כל השגה יתירה שמשגיג המאור השגה שלמעלה בטלה נגדה.
ולבעבור זה כל צדיק נכזה מוחמתו של חברו. היינו מבחינת השגה
החופף על חברו מאחר שאין השגתו א' ויש לכל א' השגה אחרת
אשר נהנה מזיו השכינה המאיר עליו. וזהו קדושים בכל יום יהללך
סלה קדושים היינו נשמות כג"ע נקראו קדושים יהללך סלה כל
מקום שנאמר סלה הוא בחי' בלי גבול אשר תמיד מתחדשים השגתם
מאור א"ס אשר היא בלי גבול. ולכן ארז"ל מוטב לדלידייני וליתני
דעלמא דאתי כי אין כדאי כל הדינים נגד תענוג השגת הנ"ל. אף
שכ"ע התחתון אין ערוך כלל וכו'. וכן כ"ע תחתון נגד כ"ע עליון
עד רוב המעלות כי התענוגי שנמשכו מאור"ס מקור כל התענוגים
הם בלי גבול. וכמו שרואים כחוש שאף מה שנפל בשכ"ה תענוגים
גשמיים הוא ג"כ אין שיעור כי יש כמה מיני תענוגים כידוע לאין
מספר. אם כן עאכ"פ השרש ומקור לזה תענוג רוחני אף מגע"ת
הוא בלי גבול מא"ס. ולבעבור זה הנשמה שהיא בחינת כ"ע א"א
לה להשיג גילוי הזיו שמוך יכולה אלקות כ"א ע"י לבוש שהוא בחי'
מסך ופ"י אותו לבוש שמוך יכולה לקבל האור והזיו וכו' שמבוא'
כ"ע"א שיש בחי' מסך ופרגוד. וכמו ד"מ אור גדול שאין יכולים להביט
בו מחמת רוב בהירותו וכשיש מסך מבדיל אז יכולים לקבל את האור
אחר שנתעלם ההארה קצת ע"י מסך וכמו דבר חכמה ושכל גדול
אין יכולים להסביר לפני קטן בחכמה כ"א ע"י לבוש ומשל אז מבין
הדבר כמ"כ נקראים מצות לבושין שהם ג"כ בחי' משל. וכמ"ש
משל הקדמוני היינו שיהי' התגלות עצם רצון אור א"ס זה א"א שיכול
לבוש לידי גילוי לשום נברא רק ע"י הלבשוש רצוני ית' בעשיי'
גשמי' מעשה המצוה. ולכן כ"ע המצות לבושין ושרש המצות גבוה
מאד ששרשם מבחי' כתר עליון תר"ך עמודי אור. ונשתלשלו ע"י
שערות וכו' עד שנשתלשלו למטה בעשייה גשמי' ציצית וסוכה ובהם
דוקא נתגלה רצוני ית' סוף מעשה במחשבת תחלה נעוץ תחב"ס דפעם
א' נאמר כראש"י ב"א כ"ו השמים ואת הארץ שמים תחלה. וכתוב
ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים. ארץ תחלה. כאן במעשה.

בגמרא בזוהר כביאור ענין רבוי העולמות וגדולתו. וע"ד זה תקנו
חז"ל לומר בשכמ"ל לפני ואהבת. כי הנה אנו אומרים יחיד חי העולמים
מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול כ"ו. פ"י יחיד הוא למעלה
מבחי' אחד. כי אחד היינו כנאמר רז"ל שהוא אחד בשמים ובארץ
וב' רוחות העולם כי כל העולמות עליוני' אינם תופסים מקום להיות
יש ודבר נפרד לפני עצמם וכולא קמי' כלא וכאין נגדו חשיבי ממש
ואין עוד מלבדו. כל נקרא אחד והיינו כשמעריכין אותו נגד העולמות.
אבל יחיד פ"י הוא יחיד ומיוחד כפני עצמו והוא לבדו הוא ואינו בגדר
העולמות כלל. וחי העולמים מלך פ"י שכל חיות העולמות שמחיה את
כולם ומהווה את כולם עליונים ותחתונים אינו אלא בשביל שהוא מלך
וכולם מקבלים חיות מבחי' מלכותו ית' בעבור היותו מלך עליהם.
וכן מה ששובח ומפואר דהיינו השבח מחמת משגיגים גדולתו הוא
עדי עד כי לגדולתו אין חקר ולמעלה יש שבוש אחר שבוש ועילוי
אחר עילוי עד אין קץ ואין תכלית והכל הוא שכח שמו הגדול כי
לחיות נקרא שמו ומלכותו עליהם ללבד הוא ואינו יכול לנגוע לבחי'
עצמותו ומהותו כלל כי לית מחשב' תפיס' ב'י' כלל שהוא יחיד ומיוחד
ונשגב שמו לבדו כדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים. וזהו במקום
שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותותו. כדכתיב המשילי
לראות בשמים ובארץ שאצלו ית' נחשב זאת להשפלה ולענוה להחיות
רוח שפלים. וכן מה שכתוב סומך נופלים ורופא חולים וזוקף כפופים
וכל הממלכה נקרא בשם ארץ להיות הארץ הלזו השפלה שירדה
ממקום כבודו להיות מלך שמו נקרא. ולכן זאת יבין כל יציר בשומו
אל לבו וירחיב דעתו בגדולתו ית' ונפלאות מעשיו כרביי העולמות
עד אין חקר הנה ישכיל שזוה ענותותו ית' ואין ערוך אליו שאינו
בגדר עלמין כלל. והוא השוה ומושה קטן וגדול ממילא תלהט
ותתלהב נפש ולב לאור באור האהבה בכל נפשך ממש לצאת מגדר
העולמות כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כלה שארי ולכ"י.
וזהו ואהבת את ה' אלהיך כי אהבה משרש אבה שהוא מלשון חפץ
ורצון. דהיינו רעותא דלבה שיהי' ה' אלהיך ולדבקה בו ממש וע"י
אתערותא דלתתא זו יחול עליו אור האהבה שלמעלה להגדיל מדורת
אש האהבה בלבו יותר מכדי כח אנושי ושרש נשמתו שהיא בגדר
וגבול ונברא לקרבה אל ה' ממש וביטול אליו במציאות ממש ע"י
בחינת אהרן כהנא רבא כי ואהבת בגמטריא ב' פעמים אור ונקרא'
בחינה זו בהטיבו שמשטוב וחסד עליון משפיע עד רוח שפלים דלתיב
ולהגדיל את האהבה שלמטה. אך הנה באמת גם אתערותא דלתתא
כנ"ל אשר יחפץ האדם לדבקה בו ממש גם זאת מתא אלהים היא לא
לפי כח נפש האדם ומזגו ותכונתו ונקרא' בחינת ובעולות אהרן
שאהרן העליון הוא הנותן כח בכנסת ישראל לעורר את האהבה זו.
וזהו בין הערבים שהוא מדת ערב ולילה וחשך מצד עצמו שאין בו
אור. אבל מדת בוקר שהוא מדת אברהם איש החסד כמ"ש וישכם
אברהם בבקר הוא בחינת בהטיבו. (ועי"ש לקמן כד"ה רני ושמחי עניני
רננא ברמשא ושמחה נאפרא) והנה מי זה האדם שיגיע עד הלום שיגיע
אליו בחי' אהרן העליון. אך הוא ע"י תורה ומצות. כי נר מצוה
שהמצות ממשכין ממקום גבוה מאד נעלה. ולפ"כ אין בהם השגה
כלל כמשל השמן הנקל שאין נכנסים בפנימיות נפשם רק בבחי'
מקיף עליהם מלמעלה כמ"ש שום תשים עליך מלך כמו מלך המושל
על עמו והוא גבוה עליהם והם עושין רצונו בלי טעם ודעת כי מצות
המלך היא ולב מלכים אין חקר ההשגה שבעבורם נצטוו רק מ"מ הוא
ע"ד משל כאדם שתופס את המלך באחד מאבריו וממשיכו אליו הנה גם
חיותו שברקבו נמשך אחריו כך כתיב וימינו תחבנקי. כי הנה רמ"ח

שרה חסר, נדפס: עוד. ובדפוס. בגלגול' ולכ"א צ"ל כדפוס.
שרה ללעמא, נדפס: כ"י אין כדאי, וצ"ל: כי כדאי - הגהת ב"ק אדמ"ר מהורש"ב
ב"ע.

שרה אברהם, נדפס: (ועי"ש ... בצפרא), כ"ז נחוס ב'דפוס ויטאמ"ר.